

Poradnik dla rodziców

Jak mam pomóc? Przecież ja nie znam języka.

Rodzice nie znający języka, którego ich dziecko zaczyna się uczyć, często pozostawiają je samo sobie, błędnie zakładając, że skoro oni sami nie znają języka niewiele mogą dziecku pomóc. Nic bardziej błędnego. Jak wykażemy, znajomość języka nie jest konieczna, by wspierać własne dziecko. Wystarczy wspólnie z dzieckiem wypracować schematy zachowań sprzyjające nauce, ustalić stałą porę na zabawę z językiem angielskim, wypracować rytuał wspólnego wieczornego słuchania kasety z językiem angielskim przed snem, asystować dziecku podczas odrabiania pracy domowej, włączyć zabawę z językiem w codzienne domowe zajęcia. Asysta rodziców upewni dziecko w przeświadczeniu, że nauka języka jest ważna i że uczestnicząc w niej obie strony odczuwają przyjemność.

Mnie uczone inaczej.

Rodzice znający język i chcący towarzyszyć dziecku w nauce mają ułatwione zadanie. Mają bowiem orientację nad czym aktualnie pracuje nauczyciel, jaki materiał „jest przerabiany”. Jednak to rodzice znający język często ingerują we właściwie przebiegający proces przyswajania języka przez dziecko i stają na drodze nauczyciel-dziecko. Przyzwyczajeni do metod i technik nauczania jakie stosowano wobec nich, kiedy sami uczyli się języka, nie biorą pod uwagę jak różne są metody pracy z dziećmi na etapie wczesnoszkolnym i jak inne metody i techniki stosuje się w nauczaniu młodzieży starszej, czy dorosłych.

Co warto wiedzieć na temat uczenia się języka na etapie wczesnoszkolnym.

Nauka języka obcego na etapie przedszkolnym i wczesnoszkolnym to okres naturalnego przyswajania języka przez dziecko. Zadaniem nauczyciela jest wykorzystanie bieżących, codziennych sytuacji klasowych, a także kreowanie czytelnych sytuacji językowych, sprzyjających zarówno wprowadzeniu i wykorzystaniu języka angielskiego przez nauczyciela jak i wykształceniu właściwych skojarzeń i nadaniu im znaczeń przez dziecko.

Nie ma tu jeszcze miejsca na świadome uczenie się i zapamiętywanie. Dziecko uczy się przez działanie i zabawę. Językowi zawsze towarzyszy jednoznaczny kontekst, nie zaburzający bezpieczeństwa dziecka. Nauczyciel wykorzystuje naturalną ciekawość dziecka, jego umiejętność wnoszenia nowych elementów do swojego świata myśli, przeżyć i znaczeń, gotowość do zabawy,

Właściwie przeprowadzony proces nauczania pozwoli dziecku w efekcie zbudować rusztowanie, na którym, poprzez swoje kolejne doświadczenia, samodzielnie opierać będzie system znaczeń nowego języka, wplatać i kształtować schematy reguł gramatycznych i zasad nim rządzących.

Na etapie wczesnoszkolnym najważniejsze jest wprowadzenie dziecka w świat nowego języka, rozbudzenie w nim ciekawości językowej, wykazanie, że kontakt z językiem może być przyjemny i wywoływać radość, stworzenie sytuacji, w których nowa umiejętność okazuje się przydatna już na etapie uczenia chociażby podczas zabaw.

Co mówią eksperci na temat uczenia się dziecka.

Zgodnie z teoriami uczenia się dziecko jest aktywnym uczestnikiem procesu uczenia się, świadomie próbującym przetwarzać i kategoryzować strumień informacji odbieranych z zewnętrznego świata. Dziecko dokonuje interpretacji, nadaje znaczenie nowym doświadczeniom, umieszcza je we własnym, wewnętrznym świecie koncepcji i wspomnień. Żeby zapamiętać musi najpierw przetworzyć otrzymaną informację nadać jej własną strukturę zależną od wcześniejszych doświadczeń, ponieważ to dziecko właśnie konstruuje własną wiedzę.

W nauczaniu wczesnoszkolnym informacje te docierają do dziecka podczas zabaw i działania. Każda zabawa związana jest z ruchem, bodźcami słuchowymi, wzrokowymi, znanymi i nowymi sytuacjami. Dzieci kojarzą język z kontekstem, w którym jest stosowany na zasadzie powtórzeń. Powtarzanie za modelem jest niezbędnym elementem nauki. Modelem w przypadku nauczania języka jest nauczyciel, kasetta audio czy wideo z nagraniem wypowiedzi rówieśników, język z programów i gier komputerowych w języku angielskim. Modelem może też stać się kolega z grupy, którego dziecko naśladuje. Dlatego tak ważna jest nauka w zespole.

Równie ważne jak przetwarzanie informacji jest zaspokajanie emocjonalnych potrzeb dziecka, stwarzanie dzieciom możliwość rozwijania własnych zainteresowań i talentów.

Co jest najważniejsze dla dziecka?

W procesie uczenia bardzo ważnym czynnikiem jest obecność autorytetu, nauczyciela, rodziców, opiekuna, starszego kolegi, eksperta, do wiedzy i umiejętności których może odnieść swoje bieżące osiągnięcia. Potrzebna jest mu czytelna ocena jego umiejętności i reakcja zwrotna z ich strony, potwierdzająca nabycie nowych umiejętności. Tak ważna jest więc właściwa relacja jaka wytwarza się między nauczycielem i dzieckiem.

Równie ważna jest radość i poczucie przyjemności z obcowania z językiem. Troska o utrzymanie tej radości na poziomie motywującym dziecko do kontaktu z językiem jest nieodzownym elementem sukcesu dziecka.

Inne czynniki wpływające na rozwój dziecka i jego umiejętności językowych.

Warto uświadomić sobie, że nauka języka nie odbywa się niezależnie od rozwoju innych umiejętności.

Najważniejsze z nich to samoświadomość, empatia, panowanie nad emocjami, umiejętności społeczne, motywacja. Wszystkie wymagają wsparcia ze strony najbliższego otoczenia, w tym rodziców. Właśnie tych innych umiejętności dziecko uczy się głównie w domu w kontaktach z najbliższymi. Właściwy ich rozwój gwarantuje większe sukcesy w nauce języka obcego.

Samoświadomość to rozróżnianie własnych emocji, umiejętność nazwania ich i komunikowania innym.

Dostrzeganie relacji pomiędzy własnymi myślami, uczuciami i reakcjami.

Empatia to umiejętność wglądu w motywy, uczucia i zachowanie innych oraz umiejętność komunikowania zrozumienia dla innych.

Panowanie nad emocjami to umiejętność kontrolowania własnych emocji i wyrażania ich w sposób akceptowany przez innych.

Umiejętności społeczne to umiejętność wpływania na emocje innych w pozytywny sposób. Umiejętność ta wymaga opanowania następujących sprawności: słuchania innych z uwagą, utrzymania kontaktu wzrokowego z rozmówcą, wykazywania zainteresowania innymi, zachowanie niezbędnego dystansu w relacjach z innymi, budowania właściwych, przyjaznych relacji z innymi.

Motywacja to przeświadczenie, że można z sukcesem osiągnąć stawiane sobie lub przez innych cele oraz gotowość do pokonywania trudności.

Wszystkie te umiejętności są ściśle związane z przyswajaniem języka. Im większe sukcesy dziecka w ich opanowaniu tym większa radość z nauki języka, i tym lepsze efekty w jego przyswajaniu.

Jak mogę towarzyszyć dziecku w przyswajaniu języka?

Pomoc rodziców w procesie przyswajania języka obcego przez dziecko jest niezastąpiona nawet wtedy, gdy rodzice nie znają tego języka. Rola rodziców polega przede wszystkim na:

- *Wykształcaniu pozytywnej motywacji poprzez docenianie starań i wysiłków dziecka
- *Wspieraniu dziecka w jego staraniach
- *Traktowaniu radości dziecka z nauki języka jako niezbędnego elementu nauki
- *Wykazaniu zainteresowania doświadczeniami dziecka związanymi z kontaktem z językiem
- *Stworzeniu przyjaznych okoliczności w celu wykazania się umiejętnościami językowymi przez dziecko
- * Docenianiu sukcesów dziecka i chwaleniu jego umiejętności bez względu na etap nauki i własną, nie zawsze pozytywną ocenę własną efektów osiągniętych przez dziecko

* Ograniczeniu własnych oczekiwań co do możliwych do osiągnięcia efektów. Pamiętaj, że nikt, ani nauczyciel ani dziecko nie przeskoczy etapów niezbędnych w przyswajaniu i nauce języka, etapów błędów, wstydu przed mówieniem w obecności rodziców, większego lub mniejszego zniechęcenia, etapu buntu czy też niezdecydowania.

Wykształcenie w dziecku właściwego stosunku do siebie samego jest podstawowym warunkiem sukcesu dziecka w każdej dziedzinie.

Porady praktyczne dla rodziców „Jak zachęcić dziecko do nauki”.

Bądź obecny.

Bądź stałym towarzyszem dziecka. Dziecko nie oczekuje od Ciebie znajomości języka. Dziecko oczekuje Twojej obecności, kiedy ono zajmuje się językiem angielskim. Twoja obecność wpływa pozytywnie na samopoczucie dziecka, na kształtowanie jego samooceny i motywacji. Samo jest dla siebie ekspertem w kwestiach językowych. Ty masz być obecny.

Kiedy podczas pracy z dziećmi z klasy pierwszej zapytałam jedną z dziewczynek, która bardzo ładnie opanowała swoją rolę z komiksu, z kim się uczyła, dziewczynka odpowiedziała, że z tatą. „Ale przecież Twój tata nie zna języka angielskiego” odparłam. Na to ona: „Tak, ale tata był ze mną przez cały czas”.

Kup kasetę kursową i zapewnij dziecku dostęp do magnetofonu i komputera.

Zadbaj o to, by dziecko miało w domu własny magnetofon oraz kasetę, czy też płytę CD z nagraniem towarzyszącym książce kursowej. W miarę możliwości wyposaż dziecko w komputer, w celu wykorzystania programów edukacyjnych oraz gier komputerowych w języku angielskim.

Nie uważaj czasu spędzonego przy komputerze za czas stracony. Każdy kontakt z językiem rozwija umiejętności językowe dziecka.

Pomóż obsłużyć kasetę czy program komputerowy.

Ustal wraz z dzieckiem w jaki sposób możesz być mu pomocny. Zaoferuj pomoc w obsłudze magnetofonu, czy programu komputerowego. Pozwól dziecku ćwiczyć z kasetą czy nagraniem. Pauzuj kasetę. Cofaj ją. Proś o powtarzanie za kasetą.

Pomóż dziecku w zbieraniu potrzebnych materiałów.

Zapytaj jakie materiały będą dziecku potrzebne na kolejną lekcję w szkole. Pomóż znaleźć mu kolorowe magazyny z ilustracjami do wycięcia, wybierz zdjęcia z rodzinnego albumu.

Szukaj angielskich słów wraz z dzieckiem.

Pomóż dziecku w wyszukiwaniu słów angielskich w domowym otoczeniu; napisów na sprzęcie radiowo telewizyjnym (np. play, review, pause, stop, off, on), na metkach na ubraniach (made in Poland, made in China, wash), napisów na koszulkach, przyborach szkolnych.

Ustalcie, które napisy mogą być po angielsku i przyzwyczaj dziecko, by zanosilo te „słowa” na zajęcia języka angielskiego w szkole. Nauczycielka wrzuci je z pewnością do skrzyneczki ze słowami przyniesionymi z domu.

Domowe pudełko na język angielski.

Zróbcie własne pudełko na język angielski (English Box) w domu i tam też wrzucajcie angielskie słowa.

Kolekcja opakowań z angielskimi napisami.

Zbierajcie opakowania po produktach spożywczych i z gospodarstwa domowego, na których figurują angielskie nazwy i napisy (np. Mr. Proper; Mr. Shine, Toothpaste, Tea, Coffee, Chocolate, Lion, Sneakers, Mars, Twix). Zróbcie domowa wystawę.

Szukamy angielskich słów w mieście.

Wybierz się systematycznie z dzieckiem do sklepów, w których z pewnością znajdziecie angielskie słowa. Najwięcej jest ich w sklepach z artykułami kosmetycznymi, czy gospodarstwa domowego. Ale zapewniam, znajdziesz je wszędzie. Ustal z dzieckiem ile słów chcecie znaleźć. Niech nie będzie ich więcej niż 3-5 podczas każdego wyjścia. Zapiszcie je i koniecznie zaznaczcie na jakim produkcie zostało znalezione. W razie wątpliwości zapytajcie nauczyciela języka czy wszystkie te słowa są angielskie i co oznaczają.

Słowa z gier komputerowych.

Zadbaj o to, by gry komputerowe jakie kupujesz dziecku były w języku angielskim. Dziecko nie znające języka bardzo szybko domyśli się znaczeń. Motywacja, by przejść do kolejnych poziomów gry jest tak wysoka, że język nie będzie przeszkodą. Zabawa nauczy natomiast dziecko bardzo ważnej umiejętności podczas nauki języka czyli umiejętności przewidywania i domyślania się znaczeń.

Określ typ modalny dziecka i dobierz do niego zabawy.

Określ typ modalny dziecka i proponuj mu odpowiednie zabawy z językiem, wykorzystując bądź to książkę ćwiczeń, nagranie na płycie, lub załączony do kursu CD ROM z grą komputerową. W ustaleniu typu modalnego dziecka pomogą Ci następujące wskazówki.

Wzrokowcy lubią rozwiązywać rebusy, zagadki, układać puzzle; oglądać filmy, video, zdjęcia; korzystać z programów komputerowych, map, globusów, rekwizytów, modeli

Kinestetycy / dotykowcy lubią zajęcia sportowe, taneczne, gry i zabawy ruchowe; pantomimę, odgrywanie ról, zadania grupowe; zajęcia w terenie, poza szkołą i domem.

Sluchowcy lubią kiedy ktoś głośno czyta tekst opowiadania czy wiersza; wyrażać swoje zdanie, odpowiadać na pytania, szukać odpowiedzi; słuchać piosenek i śpiewać; gry słowne, zadania zespołowe; korzystać z magnetofonu, telewizora, nagrań video lub programów komputerowych, w których jest ścieżka dźwiękowa.

Uszanowanie i rozwijanie autonomicznych postaw dziecka.

Pozwól dziecku decydować o rodzaju i formie zabawy z językiem, kto będzie partnerem w zabawie, jakie role dziecko przejmie. Zaakceptuj jego pomysł i pomóż mu w niej.

Dziecko często wie jakie warunki nauki są dla niego najkorzystniejsze. Rozwijaj w nim umiejętność decydowania o własnej nauce i celach jakie sobie stawia.

Jak jeszcze możesz pomóc?

Jeśli Cię tylko na to stać kupuj dziecku w specjalistycznych księgarniach językowych wszystko to, co nakłoni je do używania języka na co dzień:

książeczki w języku angielskim na poziomie wczesnoszkolnym z załączoną kasetą audio
kasy video lub płyty CD dla odpowiedniego przedziału wiekowego

karty kolekcjonerskie z podpisami w języku angielskim, gry fabularne, gry planszowe w wersji angielskiej
czasopisma wydawnictw angielskich dla dzieci
plakaty z podpisami w języku angielskim

pozwól mu spędzać określony czas przy internecie na stronach angielskojęzycznych dla małych dzieci
kasy z piosenkami czy bajkami

Stwórz dziecku szansę sprawdzenia swoich umiejętności w naturalnych sytuacjach językowych. Zabierz je na zagraniczną wycieczkę, aby doświadczyło potrzeby komunikowania się w języku angielskim. Stwórz mu sytuację w której będzie zmuszone porozumiewać się w języku angielskim np. podczas kupowania zabawki czy zamawiania deseru czy napojów w restauracji.

Podnoś motywację dziecka.

Pomagaj, chwal, zachęcaj. Tak jak nigdy nie może być za dużo języka angielskiego podczas zajęć, tak nie może być za dużo pochwał ze strony rodziców.

Bądź w kontakcie z nauczycielem języka.

Pytaj nauczyciela o postępy dziecka. Poproś o wnikliwą analizę rozwoju sprawności językowych (w początkowym etapie są to sprawność słuchania ze zrozumieniem i mówienia, nieco później sprawność czytania i pisanie), postaw i efektów dziecka. Wystawienie ogólnej oceny z języka angielskiego niewiele rodzicowi mówi. Poproś o taki raport postępów dziecka, który pozwoli ci śledzić rozwój dziecka w zakresie przyswajania języka. Dobry nauczyciel prowadzi wnikliwe obserwacje i zapisuje je w zorganizowanej formie albo stosując własne formularze albo korzystając z formularzy sugerowanych przez podręczniki metodyczne.

Traktuj nauczyciela jak partnera, który troszczy się o postępy Twojego dziecka na równi z Tobą.

Jakich błędów powinieneś unikać.

*Nie zadawaj dziecku pytań typu: „Czego się dzisiaj nauczyłeś?”

Na wczesnym etapie nauki dziecko nie jest w stanie ocenić zjawisk jakie mają miejsce w klasie. Zapytaj o to nauczyciela, nie dziecko. To nauczyciel wie jakie cele zamierza osiągnąć poprzez wprowadzenie takiej czy innej zabawy.

Nie wyrażaj zaniepokojenia, kiedy na pytanie „Co dzisiaj robiliście na lekcji języka angielskiego?” dziecko odpowie: „Bawiliśmy się”. Jest to jedyna właściwa odpowiedź.

***Nie oczekuj więcej niż jest możliwe.**

Program nauczania na etapie wczesnoszkolnym nie zakłada więcej niż jest to możliwe do przyswojenia przez dziecko. Książka kursowa wraz z programem nauczania dla danego etapu kształcenia to podstawowe środki dydaktyczne wspomagające pracę nauczyciela i wytyczające kierunek działania.

Nauka nie polega jednak na „przerabianiu podręcznika”. Proszę się więc nie martwić, że nauczyciel pracuje za wolno i że „nie zdąży z podręcznikiem”. Nauczanie na etapie wczesnoszkolnym wymaga dużej elastyczności ze strony nauczyciela, którego głównym zadaniem jest dostosowanie tempa i charakteru pracy do możliwości uczniów, a także często, dostosowanie treści lekcji do bieżącej sytuacji, wynikającej z potrzeb dziecka..

*** Nie porównuj wyników swojego dziecka do wyników w nauce innych dzieci.**

Indywidualizacja nauczania w ramach pracy w grupie to wyzwanie dla nauczyciela. Każde dziecko jest mistrzem w wybranych przez siebie dziedzinach. Wystarczy stworzyć mu do tego warunki. Nie ma potrzeby wykazywania, że dziecko za kimś lub za czymś nie nadąża. Dla nauczyciela wolniejsze tempo pracy czy przyswajania pewnych umiejętności przez dziecko oznacza przede wszystkim to, że nie jest ono jeszcze gotowe. To nauczyciel ma za zadanie tę gotowość rozwijać.

***Nie wyśmiewaj dziecka i nie krytykuj nauczyciela w obecności dziecka.**

Niedopuszczalne są wypowiedzi rodzica sugerujące dziecku, że niewiele umie, że się niczego nie nauczyło, że „oni tam nic na angielskim nie robią”.

Żadna tego typu opinia nie ma oparcia w faktach. Na wczesnym etapie nauki jedynym sposobem poznania efektów nauki przez rodziców jest ich udział w zajęciach otwartych organizowanych przez nauczyciela. Poznanie reakcji dziecka w sytuacji lekcyjnej wykreowanej przez nauczyciela wraz z dziećmi, czyli reakcji dziecka w jedynej dla niego rzeczywistej i naturalnej sytuacji językowej to jedyna okazja zaobserwowania jak dziecko radzi sobie z językiem, na ile rozumie wypowiedzi nauczyciela i kolegów, jak domyśla się znaczeń jak aktywnie bierze udział w zabawie.

Pamiętaj też, że sukcesy w nauce zależne są od także od relacji dziecka z nauczycielem. Jeżeli będziesz podważał autorytet nauczyciela automatycznie ingerujesz w tę relację i zaburzasz proces uczenia się, zmniejszasz jego szansę na odniesienie sukcesu, wpływasz destrukcyjnie na motywację dziecka do nauki.

***Nie stawiaj dziecka w kłopotliwych sytuacjach.**

Nie proś o przetłumaczenie słów czy zdań na język angielski. Nauka języka to nie prosta zamiana słowa polskiego na słowo angielskie. Ucząc się języka dziecko uczy się też innego sposobu myślenia, co nie jest łatwo rodzicowi zaobserwować.

Pamiętaj, że to Ty masz największy wpływ na to czy dziecko wytrwa w nauce języka.

Pamiętaj też, że Twoja zdecydowana postawa w kwestii konieczności nauki języka rozwieje wszelkie wątpliwości dziecka co do potrzeby nauki.

Nauka języka wymaga systematyczności i wytrwałości. Nie pozwól, by błaży powód był pretekstem do rezygnacji z nauki. Rodzicom zdarza się usprawiedliwiać własny brak konsekwencji, wynikający z przekonania że można opanować język bez wysiłku z ich strony i ze strony dziecka, niechęcią dziecka do nauki.

Życzymy więc sukcesu zarówno rodzicom jak i dzieciom. Systematyczny kontakt z językiem, wykonywanie zadań krok po kroku, wiara w fachowość nauczyciela, musi przynieść efekty. Nie warto zastanawiać się czy moje dziecko ma zdolności językowe, czy jak to często rodzice mówią „nadaje się do nauki języka”. Każde dziecko się „nadaje”, każde dziecko ma zdolności językowe. Skoro nauczyło się mówić po polsku jest również w stanie w odpowiednich warunkach przyswoić język obcy. Nauka języka to jak kopanie piłki. Im częściej kopiesz tym celniej strzelasz Z językiem podobnie, im dłuższy kontakt z językiem tym wyraźniejsze efekty.

Na wszystko potrzeba czasu.

Podstawowe techniki pracy z dzieckiem.

Zabawa czyli uczenie się.

Dzieci na etapie wczesnoszkolnym uczą się przez zabawę. Wystarczy więc nadać codziennym czynnościom charakter zabawy i dziecko chętnie się w nie włączy. Czasem potrzebny jest podstęp ze strony rodziców, by zainteresować dziecko jakąś aktywnością związana z nauką języka.

Dzieci bardzo lubią wyliczanki, piosenki, wiersze, rymowanki, rapowanki. Chętnie też odgrywają role czy scenki. Lubią zabawy ruchowe. Warto więc wykorzystać te techniki wprowadzając język angielski do zabawy.

źródło: <http://83.14.199.82/wonderworld/main.aspx?id=18d630fb-5d1c-4699-a92a-d75550488524&pn=wonderworld>